

На основу чл. 19 Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности кандидата у поступку предлагања и избора носилаца јавнотужилачке функције, дана 24.11.2023. године, представљам

ПРОГРАМ
УНАПРЕЂЕЊА РАДА
ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У НОВОМ ПАЗАРУ

Уводне напомене

Програм организације и унапређења рада у Основном јавном тужилаштву у Новом Пазару (у даљем тексту: Програм), представља низ мера и активности које је неопходно предузети у циљу побољшања квалитета организације и унапређења рада Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару. Приликом израде овог Програма све време се водило рачуна о реалним могућностима остваривања предложених мера и активности, па се стога кретало у оквирима постојећих кадровских капацитета и финансијских средстава предвиђених буџетом Републике Србије.

С обзиром да је Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару само један од бројних носилаца за спровођење мера предвиђених Националном стратегијом реформе правосуђа за период 2013-2018, пратећег акционог плана за поглавље 23, Акционим планом и Акционим планом за поглавље 23 и Стратегијом развоја правосуђа за период 2020-2025. године (у даљем тексту: Стратегија), то је Програм конципиран тако што су предвиђене само активности које су у надлежности овог Тужилаштва с циљем, пре свега, подизања квалитета и ефикасности обављања јавнотужилачке функције, угледа јавног тужилаштва, али и других послова од значаја за рад Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару.

Стратегија развоја правосуђа за период 2020-2025. године је заснована на пет основних начела, и то на начелу *независности, непристрасности и квалитету правде, стручности, одговорности и ефикасности, транспарентности*, тако да се и активности на спровођењу мера овог Програма заснивају на тим начелима, с тим што се *транспарентност*, као посебно издвојено начело, хоризонтално протеже кроз читав Програм и кроз све стратешке циљеве заступљене овим кључним начелима.

Програм организације и унапређења рада у Основном јавном тужилаштву у Новом Пазару обухватиће анализу свих резултата рада који су постигнути у периоду октобра 2022.године, када сам одређена за Руководиоца у Основном јавном тужилаштву до данас као и опште и посебне циљеве чије спровођење треба да обезбеди будући стабилан, сигуран, квалитетан и транспарентан рад Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару, а све у циљу остваривања свих начела на којима се заснива Стратегија.

Посебно напомињем да је акценат у ефикасном решавању предмета стављен на притворске предмете, где се посебно водило рачуна да се поступак пред тужилаштвом спроведе без одуговлачења, како би се пре свега смањило време лишења слободе лица које се налази у притвору, као и да би се у случају коначног неуспеха у поступку, исплата накнаде штете због неоснованог лишења слободе из буџетских средстава смањила у што већој мери.

Као једну од мера у наредном периоду коју ћемо спровести, а којом би се у битноме поспешила ефикасност кривичног гоњења, јесте повећање броја закључених споразума о признању кривичног дела. У периоду од 1.10.2022. године до 31.10.2023.године у Основном јавном тужилаштву у Новом Пазару са одељењем у Сјеници укупно је закључено 17 споразума о признању кривичног дела.

С реализацијом ове мере ће се кренути одмах и трајаће у континуитету.

2.2 Одговорност

Једно од основних начела на којим почива реформа правосуђа у Републици Србији свакако јесте одговорност. Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару, без обзира што не представља кључног носиоца у примени ове мере, својим радом може дати пуни допринос. Тада Државно веће тужилаца је доношењем Правилника о критеријумима и мерилима за вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца поставило смернице за дефинисање мера и активности којим ово тужилаштво може допринети одговорношћу носилаца јавнотужилачке функције.

2.2.1. Вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца

Наиме, Правилником о критеријумима и мерилима за вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца је прописано да ће се вредновање јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца вршити редовно, и то тако што ће се за носиоце који су на сталној функцији вредновање вршити једном у три године, а за заменике тужиоца који су први пут бирани вршити једном годишње, а може се вршити и ванредно, то јест када се за тим укаже једна од потреба прописаних Правилником. Наведеним Правилником детаљно су регулисани критеријуми који се односе на ажурност у поступању, стручност и успешност у раду, као и професионалну посвећеност и сарадњу.

Почев од октобра 2022. године, а како би се на квалитетан начин спровео надзор над радом јавних тужилаца и вршила контрола законитости и ефикасности у раду, све јавнотужилачке одлуке пре експедовања из тужилаштва се доносе на увид главном јавном тужиоцу. Такође, у циљу што квалитетнијег начина доношења одлуке, Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару је у свим сложеним предметима, али и у предметима који су резултирали одбачајем кривичне пријаве, обуставом истраге, и правном преквалификацијом кривичног дела, одлуке доносило у збирном саставу на одржаваним колегијумима који су уредно вођени записнички кроз уписнике. Сматрам да је овај вид рада довео до добрих резултата рада Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару.

Наиме, укупан број примљених КТ предмета у Основном јавном тужилаштву у Новом Пазару, са одељењем у Сјеници у периоду од 1.10.2022. године до

31.10.2023.године је 1872 и то 1577 предмета у седишту тужилаштва у Новом Пазару и 295 предмета у одељењу тужилаштва у Сјеници, у истом периоду су донете 693 осуђујуће пресуде (614 у седишту тужилаштва и 79 у одељењу у Сјеници) и 105 ослобађајућих пресуда (91 у седишту тужилаштва и 14 у одељењу у Сјеници). Имајући у виду чињеницу да се у односу на већи број кривичних дела за која је надлежно ово тужилаштво може применити институт одлагања кривичног гоњења, у периоду од 1.10.2022. године до 31.10.2023.године, у седишту тужилаштва у Новом Пазару је било 575 КЕО предмета (примена опортунитета), где је на рачун буџета Републике Србије уплаћено 13.007.630,00 динара, а у одељењу тужилаштва у Сјеници је опортунитет примењен у односу на 79 лица, где је на рачун буџета Републике Србије уплаћено 1.385.000,00 динара.

2.3. Начело непристрасности и квалитета правде

Стратешки циљ наше државе је да успостави правосудни систем у коме су прописи јасни, разумљиви, лако доступни и усклађени како међусобно тако и са правним тековинама Европске уније и праксом међународних судских институција. Правосудни систем у коме је сваком појединцу омогућен једнак правни третман и приступ правди под једнаким судовима без дискриминације по било ком основу и са једнаким могућностима да заштите и остваре своја права и интересе.

2.3.1. Независност јавног тужилаштва и носилаца јавнотужилачке функције

Све правосудне институције и носиоци правосудних функција, укључујући јавна тужилаштва и носиоце јавнотужилачке функције су у свом раду ослобођени сваког непримереног и недозвољеног утицаја и притиска у остваривању својих надлежности.

Како би се начело независности јавног тужилаштва и носилаца јавнотужилачке функције могло остварити неопходно је да све релевантне институције предузму одређене кораке који се тичу јачања интегритета носилаца јавнотужилачке функције, примене правила о аутоматској расподели предмета и успостављања система за избор и напредовање носилаца јавнотужилачке функције који се заснива на јаснијим, објективнијим и унапред прописаним критеријумима.

Такође, један од механизма превенције у области спречавања спољашњег утицаја, односно уплитања у рад јавних тужилаца ће свакако бити и примена информационог система програма „SAPO“, чију имплементацију спроводи Министарство правде Републике Србије, којим програмом ће се обезбедити аутоматска расподела предмета методом случајног одабира, а који ће у наредном периоду бити на располагању јавним тужилаштвима и за чију потпуну примену бих се максимално залагала.

2.3.2. Једнак правни третман и приступ правди

Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару у оквиру својих надлежности, мора омогућити једнак правни третман и приступ правди сваком појединцу и под једнаким условима, тачније без дискриминације по било ком основу. Сваки носилац јавнотужилачке функције је дужан да део свог радног времена одвоји за консултације, а посебно када те консултације захтевају оштећени. Свако одбијање приступа према

оштећенима се може третирати као секундарна виктимизација, о чему се нажалост јако мало води рачуна, тако да у ситуацијама када ЗКП не даје нека посебна права оштећеном, ту јавни тужилац мора да поступа са посебном пажњом. Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару у периоду од 1.10.2022. године до 31.10.2023. године није имало предмета за кривична дела где су се као оштећена лица појављивала лица којим је додељен статус посебно осетљивих сведока, међутим Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару треба и наставиће са поступањем које омогућава једнак правни третман и приступ правди за сваког грађанина, а нарочито ће наставити са спровођењем јачања стручног усавршавања и едукације носилаца јавнотужилачких функција, а све у циљу побољшавања положаја и поступања са оштећенима, а такође и сарадња са Вишим судом у Новом Пазару који је међу првим судовима добио опрему која омогућава испитивање посебно осетљивих сведока путем видео линка, а све у циљу спречавања секундарне виктимизације оштећених, ће допринети и самом раду Основног јавног тужилаштва које ће услед могућности коришћења таквог видео линка успети да пружи заштиту оштећеном у што већој мери.

Такође квалитету правде Основно јавно тужилаштво може да допринесе кроз континуирану и интензивну сарадњу са Вишим јавним тужилашвом у Новом Пазару, које је у претходном периоду јавним тужиоцима Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару, пружало сталне консултација у вези поступања у сложенијим предметима, било на заједничким колегијумима, који се одржавају једном месечно, било појединачно, а све у циљу остваривања једнаког приступа правди као кључног начела владавине права.

2.3.3. Успостављање каријерног система за носиоце јавнотужилачке функције

Основно јавно тужилаштво би својим радом могло да остваривању начела независности, допринесе успостављањем каријерног система за носиоце правосудних функција, односно за носиоце јавнотужилачке функције и то на више начина. Наиме, подстицање, јачање и задржавање квалитетног кадра у тужилаштвоу је могуће учинити тако што би се, наравно, уз сагласност Апелационог јавног тужилаштва и Врховног јавног тужилаштва, потписао меморандум о сарадњи Вишег и Основног јавног тужилаштва са Државним универзитетом у Новом Пазару. На тај начин би се стекла могућност да се на Правном факултету промовише јавнотужилачка професија и додатно мотивишу најбољи студенти правног факултета да, најпре, своје прво стручно искуство стекну обављањем стручне праксе у тужилаштвоу, а да затим најбољи међу њима остану у тужилаштвоу.

Сматрам да се ова мера треба спроводити мера из разлога што у наредном периоду већи број носилаца јавнотужилачке функције испуњава услов за одлазак у старосну пензију, те је ово једини начин да се обезбеди стручан и квалитетан кадар за будуће носиоце јавнотужилачке функције.

2.3.4. Дефинисање статуса судијских и јавнотужилачких помоћника у циљу заштите њихових стечених права

Без обзира на то што Основно јавно тужилаштво није носилац ове мере, оно би ипак својим активностима могло да да одређени допринос. Наиме, приликом првог избора на јавнотужилачку функцију, јавна тужилаштва су у обавези да доставе мишљење о тужилачким помоћницима који су конкурисали за јавне тужиоце. Основно јавно тужилаштво, као и остала тужилаштва, а посебно она тужилаштва у којима

постоји већи број тужилачких помоћника, могла би да прецизније дефинише радне циљеве тужилачких помоћника и да приликом вредновања квалитета рада и давања мишљења о раду тужилачких помоћника, сходно резултатима остварених циљева, на правиан начин оцене квалитет рада свих тужилачких помоћника. Ово сматрам посебно битним у ситуацијама када два или више тужилачких помоћника, без обзира на различито ангажовање у раду, добију исту оцену, управо услед недостатка унапред предвиђених радних циљева. Дакле, Основно јавно тужилаштво би могло да, планом и програмом рада за тужилаштво, на почетку сваке године, дефинише радне задатке за тужилачке помоћнике, да за сваког тужилачког помоћника има евиденцију о броју предмета које је задужио и урадио, о ажурности у поступању, квалитету рада, али и о саветовањима и семинарима којима је присуствовао. На основу те, интерне евиденције тужилаштва о вредновању тужилачких помоћника, главни јавни тужилац би на крају сваке године имао, али и по потреби чешће, комплетније резултате рада за оцењивање тужилачких помоћника, што би на крају довело до тога да, најбољи међу њима, буду посебно истакнути и тако себи створе могућност да буду изабрани на јавнотужилачку функцију.

2.4. Стручност као начело

Унапређење стручности носилаца јавнотужилачке функције представља једно од основних принципа на којим се заснива овај Програм.

2.4.1. Стручно усавршавање носилаца јавнотужилачке функције и осталих запослених

Законом о јавном тужилашту (члан 60) и Правилником о управи у јавним тужилаштвима (члан 78-85) дато је право, али и обавеза носиоца јавнотужилачке функције да се стручно усавршава. То право, али и дужност је дато и јавнотужилачким помоћницима и приправницима. Правилником је регулисано да Републички јавни тужилац предлаже Државном већу програм стручног усавршавања јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, док је Законом о јавном тужилаштву прописано да носилац јавнотужилачке функције има право и обавезу на стручно усавршавање о трошку Републике Србије, на начин уређен законом. Подаци о стручном усавршавању, објављеним стручним и научним радовима и студијским путовањима, воде се у посебној евиденцији како јавних тужилаца тако и тужилачких помоћника. Током претходног периода на семинаре, саветовања и обуке које спроводе Министарство правде Р Србије, Правосудна академија и Врховно јавно тужилаштво, финансиране од стране ЕУ и других еминентних међународних организација, су били присутни јавни тужиоци Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару, при чему се води рачуна да на семинарима који су у принципу специјализовани за одређене области буду присутни јавни тужиоци који су већ одређени за контакт тачке у одређеним областима, као што су безбедност новинара, насиље у породици итд. Такође, сви јавни тужиоци Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару су прошли потребне обуке које су евидентирани у њиховим личним листовима и које су потребне за несметано обављање јавнотужилачке функције. У том смислу Правосудна академија је ради спровођења почетне обуке за кориснике Правосудне академије из редова носилаца јавнотужилачке функције одредила једног јавног тужиоца за ментора у обављању обуке.

У наредном периоду, а имајући у виду да у згради Вишег суда у Новом Пазару где се налазе и просторије Основног јавног тужилаштва се налази и одељење Правосудне академије, мишљења сам да би, с обзиром на извештаје о броју и врсти кривичних дела чији број је у порасту у претходним годинама уз сагласност са Апелационим јавним тужилашвом и уз помоћ Правосудне академије на територији надлежности овог тужилаштва требало организовати више семинара, односно обука у откривању најзаступљенијих кривичних дела.

3. Организациона подела послова међу јавним тужиоцима

Подела послова у Основном јавном тужилашству међу јавним тужиоцима је постављена тако што сви јавни тужиоци равномерно задужују предмете, сви воде истрагу односно предузимају доказне радње у предметима у којима ће касније подићи и заступати оптужни акт или евентуално одустати од гоњења, и да на тај начин од тренутка обавештења да је извршено неко кривично дело па све до поступања по правним лековима учествују у раду по предмету. Иако је Правилником о управи у јавним тужилаштвима прописано да Јавни тужилац (сада главни јавни тужилац) дужи предмете и да их распоређује заменицима јавног тужиоца (сада јавним тужиоцима), то је због чињеница да нису попуњена сва места за носиоце јавнотужилачке функције и да у Основном јавном тужилашству у Новом Пазару постоји повећан прилив предмета, изискивало потребу и да најпре руководиоца Основног јавног тужилаштва а касније и в.ф.главног јавног тужиоца поступа у одређеним предметима, као и да дужи комплетну КП и КТН материју, поступа у строго поверљивим предметима, поверљивим предметима, а све ради растерећења јавних тужилаца и омогућавању посвећеног рада по предметима.

4. Комуникациона стратегија тужилаштва

Комуникациона стратегија представља једну од мера која је предвиђена Акционим планом за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа и која је од стране Државног већа тужилаца усвојена 26.01.2015.године. Основно јавно тужилаштво је у складу са чл. 12 Комуникационе стратегије донело Комуникациони протокол који је разрада мера и активности ове стратегије. Основно јавно тужилаштво је израдило званичну интернет страницу тужилаштва, која служи за презентацију тужилаштва, за објављивање саопштења за јавност и других вести важних за рад тужилаштва, а поред основних података тужилаштва, постављени су обрасци неопходни за општење грађана са тужилашвом и од користи за ширу јавност, које могу да се преузму. У периоду од 1.10.2022. године до 31.10.2023. године на интернет презентацији тужилаштва су објављена саопштења за јавност о свим догађајима за које је јавност посебно била заинтересована. Интернет страница се константно ажурира и осавременује новим идејама и дизајном, да се успоставе и одржавају добри односи са представницима медија, и да се успостави и одржава проактивни однос са грађанима. Сматрам да је у наредном периоду потребно да се примењује наведена мера и настави даље остваривање проактивног односа са грађанима, као и са медијима, а пре свега из разлога јер сматрам да транспарентност у раду тужилаштва доприноси јачању поверења грађана у рад тужилаштва.

5. Сарадња Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару са другим државним органима

Иако је Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару и у периоду од 1.10.2022.године па до данас имало добру сарадњу са Полицијском управом у Новом Пазару, у наредном периоду би требало још додатно побољшати сарадњу, комуникацију и координацију између Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару и Полицијске управе у Новом Пазару.

Полиција и други државни органи са посебним овлашћењима у принципу би требали да раде под руководством јавног тужилаштва, али то свакако не значи да они немају одређену аутономију, међутим, тужилаштво, као руководилац предистражног поступка и истраге, мора бити у тесној сарадњи са тим органима, а посебно полицијом. Управо то ме је подстакло да већ одмах након што сам одређена за руководиоца управе успоставим што бољу сарадњу у чему сам и успела, а што је довело до потпуне и одговорне комуникације измеђи ПУ Нови Пазар и Основног јавног тужилаштва почев од првог обавештења тужиоца да је извршено кривично дело, преко обављања одређених предистражних радњи и прикупљања доказа, па све до подизања оптужбе. Сарадња са ПУ Нови Пазар се одржава на тај начин што се константно одржавају састанци, консултације, такође постоји активно учешће носилаца јавнотужилачке функције у току целог кривичног поступка, које се огледа у најактивнијој улози и то не само у гоњењу учиноца кривичних дела, већ и у њиховом раном откривању, кроз вршење увиђаја лица места, обављања саслушања и узимања изјава од грађана у полицији и слично.

Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару може да се похвали и јако добром сарадњом и са осталим државним органима и институцијама. Пре свега, Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару остварује континуирану сарадњу са Министарством финансија и у оквиру овог Министарства посебно са Пореском управом Нови Пазар и Пореском полицијом. Такође велику подршку у раду Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару има и од стране Националне службе за запошљавање обзиром да иста већ дужи низ година кроз пројекат прве шансе даје могућност овом тужилаштву да од свршених дипломаца изабере најбоље кандидате за приправничку праксу.

Такође, Основно јавно тужилаштво редован је активни члан Савета за безбедност града Новог Пазара, где се на радним састанцима, заједно са представницима судова у Новом Пазару, полицијске управе и члановима скупштинских одбора града Новог Пазара, анализира безбедносна ситуација у граду и ради на доношењу плана и мера које би исту побољшале, те се кроз координирану сарадњу наведених органа улаже додатни напор да се уоче главни проблеми по безбедност у граду, након чега се ради на њиховом решавању.

Основно јавно тужилаштво у Новом Пазару ће и у наредном периоду наставити да одржава ову сарадњу са циљем да ова сарадња буде још боља а све ради постизања квалитетнијих резултата из надлежности Основног јавног тужилаштва.

6. Закључак

Приликом израде овог Програма наведене мере су конципиране, пре свега по принципу приоритетних решавања проблема, а свеукупно у циљу побољшања квалитета организације и унапређења рада и услова рада Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару. Све мере које су наведене у Програму су реално оствариве и реализација истих не захтева додатна средства.

Истакла бих да сам у претходном периоду, тј.у периоду од 7.10.2022. године, када сам одређена за руководиоца управе у Основном јавном тужилаштву, па до данас уложила свој максимални напор у оквиру Уставом и законима прописаних овлашћења да обезбедим ефикасно и успешно поступање Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару. У том смислу сам предузела бројне активности које су допринеле унапређењу рада Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару, пре свега успостављајући добру и квалитетну сарадњу са другим државним органима а нарочито са Полицијском управом у Новом Пазару, с тим што ћу се трудити да и убудуће јачам и одржавам ниво постигнуте сарадње, обзиром да је управо то један од кључних фактора од којег зависи благовремено и ефикасно откривање и процесуирање учиниоца кривичних дела. Сматрам да је јавно тужилаштво систем чији квалитет рада зависи од квалитета сваког носиоца функције у истом, па сам до сада давала велики значај како личном професионалном усавршавању тако и усавршавању колега јавних тужилаца, због чега смо у току претходног периода похађали и учествовали у великом броју стручних семинара, а што се свакако одразило на квалитет и успешност рада овог органа.

Уколико добијем прилику да будем главни јавни тужилац мој приоритет ће бити борба против кривичних дела која спадају у надлежност Основног јавног тужилаштва, а посебну пажњу ћу усмерити на јачање борбе против трговине акцизним производима, нелегалне градње, као и на откривању и процесуирању извршилаца оних кривичних дела којима је оштећен буџет Републике Србије у којој борби очекујем, као и до сада, пуну подршку Министарства унутрашњих послова, Полицијске управе у Новом Пазару и других релевантних служби, наставити са јачањем активности усмерених на пружање пуне подршке и заштите оштећених лица у кривичном поступку, нарочито осетљивим категоријама оштећених, односно малолетним лицима и жртвама кривичних дела против полне слободе.

Спремна сам да уложим максималне напоре за реализацију овог Програма и савладавање свих евентуалних препрека и изазова.

КАНДИДАТ

Азра Фетаховић

